

TALE

SOU – samrådsspørgsmål Z – april 2022

25. april 2022

J.nr. 2022 - 2640

CAP

Frederikke Havgaard Jakobsen

Samrådsspørgsmål Z

Vil ministeren på baggrund af Ekstra Bladets artikel ”Søn i koma: Nu må jobcentret stoppe” fra den 12. marts 2022 redegøre for, om regeringen mener, at jobcentrene behandler syge danskere værdigt, om det nuværende system fungerer optimalt, eller om regeringen ønsker systemet ændret?

Indledning

Tak for invitationen til samrådet i dag. Jeg ser det som en vigtig anledning til at drøfte, hvad man må og ikke mindst skal kunne forvente omkring sagsbehandling i jobcentrene.

Jeg vil starte med sige, at jeg finder de konkrete omstændigheder, som ligger bag samrådsspørgsmålet, enormt triste. Og jeg forstår fuldt ud spørgsmålsstillerens ønske om at diskutere, om reglerne er, som de skal være, når man ser på den konkrete sag.

Jeg kan som minister ikke gå nærmere ind i den specifikke sag. Og jeg kan heller ikke udtale mig om, hvad der konkret er foregået i sagsbehandlingen.

Men jeg vil gerne tydeligt understrege, at jeg ikke kommer til at stå og forsvare, hvis et jobcenter har forsøgt at aktivere en alvorligt kræftsyg ung mand.

Vores beskæftigelsessystem er indrettet til at tage hensyn til borgeres helbredsproblemer. Det forventer jeg naturligvis også bliver efterlevet i praksis ude i kommunerne.

Jeg har noteret mig, at Faxe Kommune selv har taget affære i den specifikke sag og har tilkendt borgeren en førtidspension pr. 15. marts 2022.

Det ændrer naturligvis ikke på det principielle i denne sag. Nemlig værdighed i sagsbehandlingen.

Det vil jeg gerne vende tilbage til om lidt.

Regler om forsørgelsesydelse til alvorligt syge

Helt generelt er vores velfærdssystem indrettet sådan, at borgere, som rammes af sygdom, har ret til en forsørgelsesydelse, hvis de ikke kan forsørge sig selv. Og kommunerne kan fritage syge borgere fra at deltage i de indsatser, som lovgivningen normalt kræver, så længe borgerens helbred forhindrer det.

I forhold sygedagpenge, som er en midlertidig ydelse, så kan udbetalingen forlænges, fx hvis borgeren har en livstruende, alvorlig sygdom som kræft.

Hvis borgeren ikke har optjent ret til sygedagpenge, og ikke kan forsørge sig selv, kan der bevilges kontanthjælp. For alvorligt syge kan der påbegyndes sagsbehandling ift. om borgeren fx skal tillkendes førtidspension. Hvis der er tale om meget alvorlige lidelser, som fx uhelbredelige kræftlidelser, kan der tillkendes førtidspension til terminalt syge, uden at sagen har været forelagt rehabiliteringsteamet.

Uanset hvilken forsørgelsesydelse der er i spil, så er beskæftigelsessystemet indrettet sådan, at kommunen *skal* tage hensyn til borgernes helbredsproblemer. For eksempel kan kommunen fritage en kontanthjælpsmodtager fra at deltage i et tilbud, hvis de vurderer, at borgerens helbred ikke tillader det.

Det forventer jeg naturligvis også, at man i kommunernes jobcentre efterlever i praksis. Det gælder selvsagt også i den konkrete sag.

I nogle sager vil der være tale om sygdomsforløb, hvor det er uklart, hvad konsekvenserne vil være på længere sigt. Hvis det fx er muligt, at borgeren

bliver helbredt for en alvorlig sygdom, kan der ikke tilkendes førtidspension.

Førtidspension er en varig forsørgelsesydelse til personer med væsentlige og varige begrænsninger af arbejdsevnen. Og det er vigtigt, at vi ikke får parkeret borgere på førtidspension, som senere i livet vil kunne vende tilbage til det arbejdende fællesskab.

Men uanset om der er grundlag for at tilkende førtidspension eller ej – så skal kommunen tage hensyn til den enkelte borgers helt konkrete helbreds-mæssige situation. Og det giver reglerne mulighed for.

Værdig sagsbehandling

Når vi alligevel ind i mellem ser konkrete sager i medierne, hvor der tydeligvis ikke er taget de fornødne hensyn, så skyldes det ikke nødvendigvis reglerne.

For man kan ikke styre alt med regler. Der er også brug for nogle sunde værdier og normer, som en rettesnor i systemets møde med borgerne. Borgerne skal mødes med værdighed, ordentlighed og respekt, når de er i kontakt med kommunen eller har brug for hjælp fra kommunen.

Det er jeg som minister kun blevet bekræftet i, når jeg har haft fornøjelsen af at møde og tale med de

mange mennesker, som på den ene eller anden måde er en del af beskæftigelsessystemet.

Borgere. Pårørende. Sagsbehandlere. Jobcenterchefer. Og mange flere.

En nær og tillidsfuld kontakt mellem borger og kommune gør en enorm forskel.

Både når en borger skal have hjælp og støtte til at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Eller når der skal findes en anden løsning, fordi borgerens helbred fx ikke længere tillader et normalt arbejdsliv.

Derfor står det også klart for mig, at vi fra Christiansborg ikke kan lovgive os ud af alle udfordringer.

Det er den ulykkelige sag om kræftramte Nick et stjerneklart eksempel på.

Ministermål for 2022

Derfor valgte jeg oprindeligt at indføre målet om mere værdighed i sagsbehandlingen, som et af de beskæftigelsespolitiske mål, der udmeldes til landets kommuner. Og målet er videreført for 2022.

Ministermålet er et klart signal fra mig til medarbejdere, ledere og politikere i kommunerne om, at borgere skal mødes med respekt og værdighed i beskæftigelsessystemet.

Det tvinger samtidigt alle kommunalbestyrelser til at forholde sig til, hvordan man lokalt sikrer en værdig sagsbehandling.

Både jeg og Beskæftigelsesministeriet følger naturligtvis løbende med i, hvordan kommunerne udmønter målet, og har bl.a. en dialog med KL om udviklingen.

Kritiske reformgennemgange

Ud over ministermålet har regeringen også taget initiativ til kritiske reformgennemgange af henholdsvis sygedagpengereformen og reformen af førtidspension og fleksjob. Det er en mulighed for at kigge reglerne efter i sømmene.

Formålet med begge reformgennemgange er at rette op på de dele af beskæftigelsessystemet, hvor borgere kommer i klemme.

Vi skal investere i borgere og sikre, at alle der kan, får mulighed for at blive en del af fællesskabet på en arbejdsplads.

Hvis systemet ikke kan nå i mål med den kerneopgave, må vi konstatere, at reglerne skal gennemgås med en tættekam.

Vi tog hul på øvelsen om den kritiske reformgennemgang med *Aftalen om bedre ressourceforløb*.

Vi styrkede den sundhedsfaglige rådgivning i ressourceforløb ved at give borgere i ressourceforløb ret til en samtale med en sundhedskoordinator, så der tages hensyn til deres helbred i forløbet.

Jeg havde håbet, at vi allerede havde taget hul på næste runde af drøftelserne af reformen af førtidspension og fleksjob på nuværende tidspunkt.

Men først håndteringen af corona-situationen og nu krigen i Ukraine med modtagelsen af de mange fordrevne ukrainere, har krævet fokus.

Det ændrer dog ikke ved, at vi fortsat vil sætte os sammen med forligspartierne og drøfte, hvordan vi sammen kan justere reglerne, så færre borgere kommer i klemme i systemet.

Afslutning

Lad mig kort opsummere.

Reglerne giver mulighed for at tage de relevante hensyn i forhold til borgernes helbredsmæssige problemer.

Det er helt afgørende for mig, at borgere mødes med værdighed, ordentlighed og respekt, når de er i kontakt med kommunen eller har brug for hjælp fra kommunen. Det handler ikke kun om reglerne – for det er ikke alt vi kan styre gennem reglerne.

Derfor er der behov for et markant fokus på, hvordan man lokalt vil arbejde med at sikre værdighed i sagsbehandlingen.

Men vi skal også se på reglerne – det fokus har regeringen blandt andet i forbindelse med de kommende kritiske reformgennemgange af sygedagpengereformen og reformen af førtidspension og fleksjob.

Vi skal have fokus på, hvad der er værdig, ordentlig og respektfuld sagsbehandling, så kommer den slags sager til livs, som desværre danner grobund for dagens samråd.

Tak for ordet.